

Sygn. akt IV CZ 99/14

POSTANOWIENIE

.Dnia 12 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Iwona Koper (przewodniczący)

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie ze skargi powoda

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Okręgowego w L.

z dnia 9 marca 2012 r.,

w sprawie z powództwa J. D.

przeciwko Bankowi [...] Spółce Akcyjnej w W. i Agencji Nieruchomości
Rolnych w W.

o solidarne zasądzenie odszkodowania, zadośćuczynienie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 lutego 2015 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w L.

z dnia 8 kwietnia 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w L. postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2014 r. odrzucił skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 9 marca 2012 r., jako wniesioną z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący wniósł o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należy zauważyć, że w samej treści skargi jest zawarte na początku stwierdzenie: „Będąc umocowanym do sporządzenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia...”, a kończy się zdaniem: „Niniejsza skarga została sporządzona przez adwokata M. H. na podstawie udzielonego pełnomocnictwa”. Została natomiast podpisana tylko przez powoda J. D., a nie przez jego pełnomocnika.

W związku z tym należy podnieść, że stosownie do 87¹ § 1 k.p.c., w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Przymus adwokacko-radcowski dotyczy każdego postępowania przed Sądem Najwyższym, a więc także zainicjowanego skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu oraz toczącego się w jego ramach postępowania zażaleniowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2013 r., II CZ 46/13, niepublikowane). Sporządzenie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku osobiście przez stronę pozbawioną zdolności postulacyjnej w świetle art. 87¹ k.p.c. jest dotknięte brakiem nieusuwalnym i powoduje konieczność odrzucenia skargi na podstawie art. 424⁶ § 3 k.p.c. bez wzywania do uzupełnienia tego braku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2006 r., III CZ 5/06, niepublikowane).

Nie spełnia ustawowego wymagania związanego z przymusem adwokacko-radcowskim "poparcie" przez profesjonalnego pełnomocnika, dla skargi wcześniej wniesionej przez stronę nieuprawnioną do dokonania tego osobiście (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2006 r., I BU 2/06, LEX nr 489027 i z dnia 20 stycznia 2009 r., II CZ 89/08, LEX nr 527186).

Jak już zauważono na wstępie w sprawie skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podpisał i wniósł osobiście skarżący J. D., a nie ustanowiony przez niego pełnomocnik. Z akt sprawy wynika, że wnoszący skargę nie należy do kręgu podmiotów, o których mowa w art. 87¹ § 2 k.p.c. Skarga wniesiona bez zachowania wymagania przewidzianego w art. 87¹ § 1 k.p.c. jest zatem niedopuszczalna i jako taka podlega odrzuceniu z mocy art. 424⁶ § 3 k.p.c. W zażaleniu pełnomocnik skarżącego podniósł, że sporządził ją profesjonalny pełnomocnik, który jedynie przeoczył własnoręczne złożenie podpisu pod treścią skargi.

Brak podpisu stanowi niewątpliwie brak formalny pisma procesowego. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem jest pismem procesowym, stąd brak podpisu stanowi jej brak formalny (art. 398⁴ § 3 w zw. z art. 126 § 1 pkt 4 k.p.c.) podlegający usunięciu w reżimie właściwym dla tego pisma. W sprawie nie mieliśmy jednak do czynienia z brakiem podpisu, gdyż skarga została podpisana, przez skarżącego osobiście. W postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych (art. 87¹ § 1 k.p.c.), co oznacza, że skarga kasacyjna powinna być sporządzona i podpisana przez adwokata lub radcę prawnego. Nie dociekając, czy w sprawie skarga została sporządzona przez adwokata, którego pełnomocnictwo do niej dołączono, stwierdzić należy, że podpisanie skargi przez samą stronę (tu: skarżącego) powoduje, iż podpisu tego, z uwagi na funkcje jakie pełni podpis pod pismem procesowym, nie można uznać za nieistniejący, czy też niewywołujący skutków prawnych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2012 r. V CZ 132/11, LEX nr 1164756). Podpis pod pismem procesowym konstituuje to pismo jako oznaczony dokument, identyfikuje osobę składającą zawarte w nim oświadczenie, potwierdza stanowczość decyzji wywołania skutków złożonego oświadczenia, wskazuje, że oświadczenie zostało zakończone. Podpis, wskazując osobę, od której pochodzi zawarte w skardze oświadczenie, powoduje, że skarga musi być traktowana jako złożona przez stronę osobiście. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem złożona przez stronę nie mającą zdolności postulacyjnej przed Sądem Najwyższym, jest skargą niedopuszczalną, podlegającą odrzuceniu a limine. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie

wyrażono już pogląd, że sporządzenie środka odwoławczego do Sądu Najwyższego osobiście przez stronę pozbawioną zdolności postulacyjnej jest dotknięte brakiem nieusuwalnym skutkującym odrzuceniem środka zaskarżenia jako niedopuszczalnego, bez wzywania od uzupełnienia tego braku i bez możliwości jego usunięcia samodzielnie przez stronę lub jej pełnomocnika (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2006 r., II CZ 45/06, LEX nr 1101709, a także postanowienia: z dnia 6 listopada 2008 r., III CZ 35/08, LEX nr 484724, z dnia 21 września 2011 r., I CZ 59/11, niepubl., z dnia 14 stycznia 1997 r. I CZ 23/97, OSNC 1977, nr 6-7, poz. 77).

Poza tym zauważyć można, że skarga jest dotknięta dalszymi brakami konstrukcyjnymi, nie podlegającymi uzupełnieniu w trybie właściwym dla uzupełnienia braków formalnych pism procesowych. Do tej kategorii wymagań skargi między innymi należy uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego dotyczy. Uwzględnienie bowiem skargi i stwierdzenie, że prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, ma charakter prejudykatu, gdyż stwarza możliwość dochodzenia od państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez jego wydanie. Spełnienie tego wymagania polega na wskazaniu rodzaju i rozmiaru szkody. Wywód ten powinien także zawierać informację dotyczącą czasu jej powstania i określać związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem. Nie jest spełnieniem tego wymagania odwołanie się do szkody niesprecyzowanej, hipotetycznej, czy też mogącej powstać w przyszłości (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006 nr 1, poz. 16, z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141 i z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05, niepublikowane).

W skardze nie spełniono tego wymagania, gdyż brak jest skonkretyzowanego wyводу dotyczącego szkody zawierającego wyżej wymienione elementy. Nie uprawdopodobniono zwłaszcza związku przyczynowego pomiędzy bankrutem powoda, a ewentualnym rodzajem i rozmiarem jego szkody.

Skoro skargę oparto na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c. to kolejnym elementem konstrukcyjnym, którego skarga nie zawiera jest wykazanie, że występuje

wyjatkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi od wyroku sądu pierwszej instancji np. obiektywna przeszkoda uniemożliwiająca wniesienie apelacji. W tej materii konieczny jest wyczerpujący wywód prawny i należy go oprzeć na przekonywującym uzasadnieniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140). Tymczasem skarga, choć została wniesiona od wyroku sądu pierwszej instancji, to w większości kwestionuje inne orzeczenia i to takie, od których skarga ta nie przysługuje.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. postanowił jak w sentencji.